

Het recht van de medemens en het maatschappelijke evenwicht

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْخِلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِيَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾
سُورَةُ الْبَقَرَةِ ١٨٨/٢

وعن أبي هريرة رضي الله عنه ، أن رسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال:
« أَتَدْرُونَ مِنَ الْمُفْلِسِ ؟ » قَالُوا : الْمُفْلِسُ فِينَا مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ . فَقَالَ : « إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ ، وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ هَذَا ، وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا ، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا ، وَضَرَبَ هَذَا ، فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ ، فَإِنْ فُتِنَتْ حَسَنَاتُهُ قِيلَ أَنْ يَفْضِيَ مَا عَلَيْهِ ، أَخَذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطَرَحَتْ عَلَيْهِ ، ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ »
مُسْلِمٌ فِي كِتَابِ الْبِرِّ (٥٩)، وَالتِّرْمِذِيُّ فِي كِتَابِ الْقِيَامَةِ (٢)

Eerbiedwaardige moslims!

Een van de meest fundamentele principes van de islamitische moraal is het respecteren van het recht van de medemens. Geleerden hebben het naleven van dit recht omschreven als: *“barmhartigheid tonen tegenover de schepselen van Allah.”* Want onze Heer heeft de mens geëerd en hem onschendbaarheid gegeven in zijn bezit, leven en waardigheid. Daarom verbiedt de Koran met de woorden: **“Nuttig elkaars bezittingen niet op onrechtmatige wijze”**¹ niet alleen materieel onrecht, maar alle vormen van onderdrukking en onrecht. Eén van de betekenissen van onderdrukking in de Koran is ook: het schenden van het recht van een ander. Oftewel: het schenden van andermans rechten is een vorm van onrecht.

Beste broeders, zusters!

Het schenden van het recht van een ander betekent niet alleen iemands bezit stelen of onrechtmatig afpakken. Het omvat ook: iemand vernederen, achter zijn rug om spreken, bedriegen, het terugbetalen van een schuld zonder geldige reden uitstellen, een werknemer uitputten door hem niet naar behoren te belonen, publieke eigendommen verspillen, iemand in diskrediet brengen op sociale media of in het echte leven... Ook dit alles valt onder het recht van de medemens.

Onze Profeet (vrede zij met hem) heeft gezegd: *“Een moslim is degene van wiens hand en tong andere moslims geen schade ondervinden.”*² Dit betekent dat het respecteren van andermans rechten overal geldt: van thuis tot handel, van de werkplek tot sociale media.

Vandaag de dag is één van de diepste crises die onze samenleving ervaart een vertrouwenscrisis. Er is een leven ontstaan waarin mensen elkaar niet meer vertrouwen, waarin men bij handel twijfelt, en waarin betrouwbaarheid en het respect voor het toevertrouwde zwakker zijn geworden. De belangrijkste reden voor dit verlies aan vertrouwen is dat waarheid en rechtvaardigheid

verzwakken en dat het recht van de medemens te licht wordt opgevat.

Bijvoorbeeld: bij online verkoop een gebrek verbergen, een huurder in moeilijkheden brengen door een buitensporige huurverhoging, de huur niet betalen en zo de verhuurder benadelen, op de werkplek de inspanning van een werknemer negeren, niet op tijd komen voor een afspraak...

Elk van deze zaken brengt zowel in deze wereld als in het hiernamaals een zware verantwoordelijkheid met zich mee.

Onze Profeet (vrede zij met hem) heeft ons hiervoor gewaarschuwd met de bekende hadith over de bankroete persoon:

*“De bankroete van mijn gemeenschap is degene die op de Dag der Opstanding komt met gebed, vasten en liefdadigheid, maar hij heeft mensen beledigd, vals beschuldigd, hun bezit opgegeten en hun bloed vergoten. Zij nemen dan zijn goede daden. Als zijn goede daden opraken, worden hun zonden op hem gelegd en wordt hij in de hel geworpen.”*³

De waarheid die deze hadith duidelijk maakt is: ook al bidt iemand en vast hij, als er nog rechten van anderen op hem rusten, kunnen deze aanbiddingen mogelijk niet genoeg zijn om hem te redden. De Koran zegt ook: **“En geef de volle maat wanneer jullie afwegen en weeg met een geijekte balans. Dat is goed en uiteindelijk het beste.”**⁴

Dit herinnert ons eraan dat rechtvaardigheid niet alleen in de rechtbank geldt, maar ook in handel, in woorden, gedrag, werkethiek, binnen het gezin en in sociale relaties. Daarom is de weg om jezelf te beschermen tegen het schenden van andermans rechten: rechtvaardigheid centraal stellen en naar alle aspecten van het leven brengen. Rechtvaardigheid wanneer je boos bent, eerlijkheid in winst, maat en balans in relaties, verantwoordelijkheid op sociale media, zorgvuldigheid in schulden — dit alles is nodig om weg te blijven van het schenden van andermans rechten.

Beste broeders en zusters!

Verzoening zoeken en elkaar vergeving vragen met degenen die rechten op ons hebben is vandaag de grootste vorm van spirituele reiniging. Verzoening in deze wereld verlicht de last van de afrekening in het hiernamaals.

Moge Allah ons behoren tot Zijn gelovige dienaren maken van wie niemand schade ondervindt door hun handen of woorden. Amin.

¹ Bakara 2:188

² Buhârî, Îmân, 4

³ Müslim, Birr, 59. Tirmizî, Kiyâmet, 2

⁴ İsrâ 17:35